

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oglasila (inserate) sprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katoli. Tiskarni“, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznikov, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 125.

V Ljubljani, v četrtek 3. junija 1897.

Letnik XXV.

Naša naloga.

Burni prizori nemških Botokudov, v katerih je zavrela stara cimberska in tevtonska kri, pripravljajo javnemu življenju v Avstriji nova pota. Dušeslovno tolmačenje njihovo ni težko: iz večine spadajo pod poglavje brezozirne hinavščine.

Ni duha ni srca ni opaziti v teh nepopisno surovih nastopih, v katerih breca po komedijantsko vstrojenih svojih zastopnikih nemški liberalni centralizem v smrtnem boju. Možički morajo braniti ta centralizem, da se vzdržé v javnosti, v resnici pa branijo le sebe. Vsak predor v sedanje liberalno državno vstrojstvo daje namreč ljudstvu večji slobodo, manjim družabnim organizmom večji moč in pripomaga tako h konečni njegovi zmagi.

A branijo se brez duha. Glasovanje po imenih! — — Dolgočasne litanije od Abrahama do Žitnika, proti katerim je vsak kontrolni shod najzanimivejši in najduhovitejši razvedrilo.

Drugo sredstvo, s katerim se bori „nemška kultura“, je zbijanje o postmi in dekamni po skupni, kričanje in ropot. A natančnost, s katero se vrši, enakomernost, s katero izvršujejo posamezne osebe svoje vloge, jemlje tudi tem prizorom vsacega duha. Mehaničen „Kasperl-Theater“ so, nič več! Vedno z isto neokretnostjo pregiblje gostilničar Peška svoje trebušasto truplo in izpod zmrušenih brk mu vedno na isti način hité hripavi glasovi v mramorno steno. Falstaff - Schönerer z jedno plavico v gumbovi luknjici in s šopkom plavice v roki kriči vedno z istim — ljubljanskim žganjarjem podobnim junaštvom. Nožar Glöckner, tolsti Pergelt, judovsko zviti Menper, kislí Kaiser vičejo poleg in ko so se navikali, se tiho, zadovoljno smejejo pred-se. Če jih gledaš, se ti zdi, da jim gori srce svetega ognja, a smeh, ki jim zaigra čisto krog usten, te prepriča, da so

samo komedijanti brez srca in brez duha, politični hinavci, da jim ga ni para.

Tulijo, a ne grizejo; zdi se, da bi hoteli preokreniti svet, a če jih pogledaš od blizu, niso nevarni.

Samo jedno je pa gotovo: politično so toliko skvarjeni, da ž njimi nobeno sodelovanje ni mogoče. Ti ljudje so zmožni samo surovega tiranstva, divje krutovlade in če se jim ta ne da, niso za drugo rabo, nego da uprizarjajo za drag denar podle komedije v javnosti.

Našim liberalcem je žal zanje. Saj so si v marsičem dobri bratci. Načina bojevanja so se učili v isti šoli. Komedijski protiklerikalstva, o kateri si hočejo ohraniti oziroma priboriti naši liberalci samovlado med Slovenci, je pač ravno taka komedija, kot našemljena obramba po jezik. nared. žaljenega nemštva. Liki ovnom trkajo ob izmišljotine, ob fantome, ki so si jih vstvarili jedino zato, da morejo — trkati in s tem priboriti si to, česar jim drugod manjka.

Da so se tako brž našli, obojim iz srca privoščimo in sodimo, da slovenskim poslancem ni manj-kalo druge pohvale pri njihovem pusto-utrudljivem stališču, kot „Narodovi“ napadi. Lepa hvala zanje in o priliki še kaj, jim kličemo!

Jeden veliki nauk nam pa daje sedanja tuleča zbornica, kakor tudi smešna protiklerikalna gonja na Slovenskem. In ta nauk se glasi: Težišče javnemu življenju je ljudstvo in ne zbornice, še manj pa časniškarska gnojnica.

Kako brž lahko razpade ves babelski stolp, ki ga je v oholi nadutosti sezidal liberalizem v novodobnih državah! Brž; čez noč; preje nego je bil sezidan. Ljudstvo pa ostaja in uveti, pod katerimi se zdravo razvija njegova fizična in нравna stran,

njegovo posamno in družabno življenje, so večno isti, večno trajni, neizpremenljivi.

Naša naloga je jasno dana in izza zadnjih dogodkov se je še tem živeje zavedamo:

Ohranjajmo ljudstvu večne temelje njegovega fizičnega in нравnega razvoja in vse drugo nam bo privrženo.

Puhlice, lažive in lažiumetelnosti itd., pa tudi časnikarstvo, parlamentarizem je sam na sebi le prečesto prazno slepilo brez jedra...

Torej tam ne izgublajmo sil, no kar jih imamo, dajmo jih ljudstvu in s tem tudi Bogu. Vzgajajmo in organizujmo ljudstvo, da je rešimo praznih oblik, s katerimi je sedaj moti, goljufava in izsesava skvarjeno javno življenje.

Državni zbor.

Dunaj, 2. junija.

Konec komedije.

Kar bi se zgodilo, to se je danes zgodilo: državni zbor je zaključen, torej ne preložen, kar se je menda l. 1869 zadnjič zgodilo.

Vsakdo je moral uvideti ter se prepričati, da je sedanja obstrukcija neznosna in brezkončna, torej vsako resno in mirno parlamentarno delo nemogoče.

Posamezni levičarji, celo osiveli možje, ki imajo v javnosti mnogo ugleda, so postali divji, besni, slepi in gluhi. Večno glasovanje po imenih je moral izmučiti in razgreti najmirnejšo in najpotrpežljivejšo dušo. Obstrukcija, katero so uprizarjali Mladočehi l. 1893, je imela vse drugo lice; kdor je čital tedanje obravnave, mogel se je vsaj smejeti, kratkočasiti, dasi morda ne odobravati povsem vsake besede, vsakega govora.

LISTEK.

Revolucija v Pasji Vasi.

Kulturnozgodovinska študija.

Spisal Jože Arko.

(Dalje.)

Gospod Brbec ni sicer nastopil samozavestno — ne, nikakor ne, tudi se ni vstopil mogočno, kakor kakšen izvežban diplomat, temveč vpri je ponižno roke ob mizo, nekoliko pocineal z glavo, pogladil z desnico brado, pogledal še enkrat v tla in glasno in razločno pogoltnil slino.

Toda kmalu se je usrečil. „Saj vendar govorim v imenu dobre stvari, kot glasnik idej, ki bodo osvobodile svet, kot apostelj novega evangelija“ — zraven pa se mu je vedno kakor sam od sebe dodajal pristavek: „v svojo slavo... v dosego — ghm, ghm...“ je še enkrat zakašljaj, potem pa pogumno začel:

„Slavna gospoda!

Vem, da je hvalevredno, da se shaja izobrazeno občinstvo posebno v takih trgih, kakor je naš, kjer ni nikakega narodnega družabnega življenja, da se shaja inteligenca, ki se ne more zadovoljiti s tako jednoličnim, rekel bi vsakdanjim življenjem, kakor naše priprosto, ponižno in dobro ljudstvo, da se shajajo zavedni narodni možje, ki potrebujejo

zabave in narodnega navdušenja, ki povzdiguje človeka nad to pusto in dolgočasno vsakdanjost, ki... ki... k — — —“ (tu je postalo gospodu Brbecu vroče, pošla mu je nit govora, spomin mu je ugasnil ko plamen leščerbe, kateri je zmanjkalo olja, — in žal ta imenitna in arhitektonično pravilno sestavljena perijoda, ki bi bila lahko postala še imenitnejša od sloveče Moltkejeve: „Weil, wenn die Bestrebungen der Anarchisten...“ ta milodoneča, toliko obetavajoča perijoda je ostala do današnjega dne — nedovršena).

V času te male afere, ko so vsi poslušalci v „strahu in upu“ pogledali v tla, pa je padlo v glavo gospodu govorniku, preiti takoj „in medias res“, kateri del govora se je bil boljše naučil.

„... no, kakor Vam je znano, nas čakajo letos občinske volitve...“ Tukaj je pa gospod Brbec nalašč malo postal, kakor rutiniran govornik, ki vestno porablja pavze po kaki lastni izjavi, da vidi kak vtis napravljajo njegove besede na občinstvo. Gospod tajnik je z zadoščenjem opazil, da je vsa gospoda napravila razne obraze in primaknila stole bližje. Štefek Mikola in Urbanček Strbunk sta celo vstala s sedežev in Urbančku je uslo iz ust malo začudenje: „A—!“

Gospod Brbec je nadaljeval:

„Volitve, gospoda moja, so zelo važne. Kakor je odvisno blagostanje hiše od gospodarja, tako za-

visi blagor cele občine od župana in občinskega odbora. Verjemite mi, gospoda, jaz že sedim dolgo let v občinski pisarni. Znane so mi vse tajnosti in netajnosti županovanja. V tem času sem se prepričal, da ni dobro, da imamo že dvajset let jednega in istega župana. Naš župan je mož stare šole. Za prejšnje čase je bil res dober, a časi so se izpremenili. Ono srednjeveško mračnjaštvo, ona prokleta starokopitnost se odpravlja povsod, povsod se vpeljuje kaj novega, kakor čitam v časopisih. Samo v naši zapuščeni vasi nimamo nikoli nič novega, kar bi se dalo natiskati v časopis med novice.

Jaz sem dolgo premišljeval, kako bi se spravilo tudi našo občino na malo višjo stopinjo omike. Izprevidel sem, da je treba začeti pri županu. Toda tega župana izpodriniti bo hudo, kajti z njim drži baje tudi okrajno glavarstvo. In zakaj drži ta z njim? — Zato, ker ima vlada najrajše take može, ki ji ne delajo nobene intrige. In naš je tak. On nikoli ne stopi vladi na prste. Samo nji se skuša prikupiti, za nas se ne zmeni. To pa ni prav!“

„Res je! — Res! — Bravo! To ni prav!“ so glasno pritrdjevali zbrani možje razvnetemu govorniku.

„O tem ste torej vsi prepričani, da nam treba drugega župana, sedaj pa želim, da se posvetujemo, kako bi zabranili zopetno izvolitev tega župana, in koga hočemo postaviti na njegovo mesto.“

A danes! Ne, to je naravnost malenkostno, škandalozno, nečastno za vsak parlament, in da bi bil med Ašanti-zamorcei. Vprašamo, ali ne zaslužijo možje, à la Wolf, Iro, Schönerer itd., možje, ki javno kličejo nemškega cesarja na pomoč, možje, ki po zbornici nosijo na prsih pruska znamenja in ki bi za vsako ceno prodali Avstrijo, ali ne zaslužijo taki možje, da jih predsednik s poslovnikom v rokah postavi — pred vrata?

Razgrajati, ki bijejo besno z deskami po mizah in se vedejo kot zbesneli, ti niso vredni ozirov, da zastopajo v zakonodajalni zbornici svoje volilce, in ko bi bili — sami ogerski cigani. — Torej naj se nam ne očita ozkosrčnost, nestrpnost in brezozirnost nasproti takim sovragom. Siva je vsaka teorija in tudi v parlamentarni svobodi, ki ne pozna nikake dostojnosti, nikakih ozirov, nikake časti do samega sebe!

Vender pa ne morem zamolčati svojega osebnega mnenja, da je bilo namreč tudi predsedstvo vsaj nekoliko krivo nepopisnih škandalov v zbornici. Malo več diplomacije in takta nasproti manjšini, in zmernejši, treznejši življi bi se bili udali ter odbili Schönererjevo neomejeno „komando“. Formalnih napak bilo je mnogo, ki so iznova razvemale divjo tevtonsko kri; pravica se ne sme izstovetiti s silo.

Taktične napake vodstva so zakrivila, da ni prišlo do meritorne razprave o primorskih odnošajih in o mnogih važnih nujnih predlogih, ki bi bili levičarje moralno prisilili, da opuste skrajno opozicijo.

In vlada? Kdo jo naj nepristransko sodi? Zšla je v zagato; naprej ne more, nazaj ne sme: torej pade naj zid, ustavi naj se parlamentarno delo, poslanci naj gredo domov za nedoločen čas.

Grof Badeni ni hotel preložiti drž. zbra, temveč ga je zaključil, da si ohrani prosto roko, da dobi zopet vajeti v roke ter si naredi prosto pot za prihodnjo akcijo.

To je gotovo, da bi parlamentarni voz ne bil obstal sredi pota, ko bi bila vlada takoj v začetku vsaj neposredno podpirala večino. — Spoznanje je prišlo prepozno in včeraj je grof Badeni v parlamentarni komisiji naravnost zahteval, da se državni zbor zaključi, ali pa tudi razpusti. Toda zastopniki večine so se temu nasprotovali, zato je namesto peterih prusakov bi prišlo v prihodnji drž. zbor najmanj dvajset, a poljski klub bi bil naravnost razbit v razne stranke in strančice.

To samo konstatujem brez vsacega komentara. — Obstrukcija je zmagala, ker je preprečila adresu.

Kaj sedaj?

Grof Badeni hoče bržčas do jeseni ohladiti češkim Nemcem vsled jezikovnih naredeb razburjene živce. Ali in kako se mu to posreči, tega ministerski predsednik danes morda sam ne vé. Opirati se bode moral na zaupanje presvetlega vladarja. Ako se mu to, skoraj bi rekli, Sisifovo delo ne posreči, da namreč spravi in pomiri Nemce s Čehi, potem ni družega sredstva, kakor da prepusti to te-

žavno nalogo drugim rokam ali pa zistira ustavo. Toda čemu ugibanja?

Današnja seja.

Ko so se točno opoludne zbrali poslanci v zbornici, vedeli so že, da prinese grof Badeni v žepu najvišji odlok. Navzoči so vsi ministri, izvemši grofa Welsersheimba.

Takoj začetkom seje vstane vitez Jaworski, ki v imenu večine prečita nastopno izjavo: „V imenu večine izjavljam: Mi in velika večina avstrijskih narodov smo trdno prepričani, da je v sedanjih razmerah, ki so se udomačile v zbornici, vsako vspešno parlamentarno delo nemogoče (Krik in ugovori na levičnici), in da je parlamentarizem sam v največji nevarnosti. (Burni vzkliki na levičnici: Da!) Izjavljamo torej, da je prazno delo, ako formalno nadaljujemo seje. Izjavljamo, da popolnem vztrajamo pri temeljnih načelih, katera smo izrazili v načrtu adrese in ki slovejo: Priznanje zgodovinsko-političnih pravic in avtonomije kraljevin in dežel, pravična izvršitev enakopravnosti vseh narodov v državi (Klici na levičnici: V Galiciji! — Burni opomini na desnici: Mir!), gojitev pravega verskega mišljenja in npravnosti ter plodno delo za gospodarsko in socijalno povzdigo vseh slojev prebivalstva. Ako se izvrše ta načela, zboljšale se bodo razmere v državi. Le z ozirom na sedanje parlamentarne odnose opustimo formalno sklepanje o načrtani adresi, katero so soglasno sklenili vsi klubi desnice in katero hočemo sedaj in v prihodnjosti zastopati kot svoj program. (Živahno odobravanje in ploskanje na desnici, krik in ropot na levičnici.)

Podpredsednik Abrahamowicz zveni ter prosi poslance, naj gredo na svoja mesta. Toda večina poslancev se gnete in pehá pred ministerskimi sedeži. Wolf in Iro kričita ter kličeta „na korajžo“. Tu vstane ministerski predsednik grof Badeni, razvije liste ter čita med vednim krikom:

„Imenom vlade živo obžalovaje konstatujem dejstvo, da je visoki zbornici vsled dogodkov, ki so se nekaj časa vršili v tem pravcu, bilo preprečeno po ustavi jej določeno delovanje (Vrišč in klici na levičnici: Jezikovne naredbi), in zato so se obustavile razprave o javnih zadevah na način, ki škodi državnim koristim in nasprotuje jasnim določbam ustave. (Ropot, krik, vrišč na levičnici.)

Vis. zbornica gotovo uvidi, da je javno življenje v veliki nevarnosti, ako se nadaljujejo in trpe taki prizori, ki izpodkopavajo podlago parlamentarnih naprav. Državne koristi zahtevajo, da se temu naredi konec. Vlada, ki ima vedno pred očmi svoje naloge v zbornici in izven zbornice (Smeh in krah na levičnici, na desnici živahni

klici: Mir kričaji!), je prepričana, da postopa sedaj v soglasju z veliko večino vis. zbornice. Zaveda pa se tudi svoje odgovornosti in dolžnosti, da na vsak način varuje državne koristi proti poskusom, da se zapreči parlamentarno delovanje.

„Na najvišje povelje izjavim, da je dvanajsta doba državnoborskega zasedanja zaključena“.

Po teh besedah nastane v zbornici nov vihar. Poslanci na desnici živahno ploskajo, na levičnici kriče: Abzug Badeni, proč z vlado! Mnogi levičarji sami ploskajo ali pa se smejejo v pest, ker dosegli so, kar so hoteli, češ, après nous la deluge!

Podpredsednik vihti zvonec po zraku ter kršči v šumeče valove vrvenja in šumenja po zbornici. Konečno se poslanci toliko pomirijo, da je čuti besede: Ne preostaje mi družega, kakor da sejo takoj zaključim. Zal mi je, da moram to storiti brez daljšega nagovora.

Vsem želim srečno pot. Nas vse združuje nad viharji in prepripi posvečena oseba Nj. Veličanstva. Vse pozivljam, da se združite z manoj ter zaključite: Nj. Veličanstvo, presvetli cesar in gosp. Frančišek Josip I., naj živi! Hoch, živio!

Ko odmevajo po zbornici zadnji hoch- in živio-klici, vro poslanci iz zbornice, kakor čebele iz panja. V kratkih minutah je mirno in prazno v prostorih, koder so bučali mnogo tednov viharji razljučenih strastij.

Interpelacija.

V današnji seji so posl. dr. Žitnik in tovariši vložili interpelacijo na ministra za deželno brambo, v kateri ga vprašajo, ali mu je znano, da so povodom zadnjih vojaških naborov v Logatecu potrjeni novinci dobili vojaške liste v nemškem in italijanskem jeziku, in ali hoče minister prepovedati tako pristransko postopanje vojaških oblastev, katero se ne strinja ne s praktičnimi potrebami, ne z načelom enakopravnosti avstrijskih narodov itd.

Obrekovanje domoljubnega svečenstva.

Iz Zagreba, 29. maja.

Kdor je prebiral uradni in poluadni list hrvatske vlade ob času volitev, posebno pa še po dokončanih volitvah, moral se je zares čuditi predrznosti vladinih privržencev, ki so napadali dan za dnevom hrvatsko domoljubno svečenstvo na najnedostojnejši način. Po mnenju teh kratkovidnih a ob enem tudi zlobnih ljudij so le duhovni krivi, da je opozicija mogla prodreti s svojimi kandidati na tolikih mestih. Z žulji siromašnega naroda vzdržavana lista se ne sramujeta trditi, da so opozicijski duhovni zlorabili svoje vzvišeno zvanje, češ da so narod puntali proti zakoniti oblasti, katero so pred svetom ponižali s svojimi prepovedmi celo v cerkvi. Neprenehoma trdijo ti mažaroni, da bi bil na cellem Hrvatskem mir in največja sloga med narodom in vlado, ko se ne bi bili vmešali duhovni v to borbo. To so mažaroni celo zahtevali od svečenstva,

„Kar nam je povedal sedaj gospod Brbec o duhovnikih, je laž. Sram vas bodi vse skupaj, da tako verno poslušate te besede ter jim celo pritrjujete. Cemu vam bo pravil kdo drugi o duhovnikih, ko imate priložnost, da se prepričate sami o delovanju duhovnikov, recimo v našem župniku. Kdaj je on hujskal ljudstvo? Iz njegovih ust ne pride v cerkvi družega, kot čista božja beseda, zunaj cerkve pa pomaga vsakemu, kdor ga prosi, s svetom in dejanjem. Pojdite ga prositi pomoči, nikdar vam je ne bo odrekel. Skratka: duhovniki so največji dobrotniki ljudstva. Kdor pa trdi, da duhovniki drže ljudstvo navlašč v nevednosti, ta je ali hudoben lažnik, ali pa je sam najbolj neveden.“

Sedaj je vse napeto poslušalo, kako se bo znesel Brbec nad človekom, ki se mu je drenil ugovarjati.

Gospod Brbec je začel mencati mizni prt in — požirati slino:

„... Kar sem povedal o duhovnikih, nisem pravil o našem župniku. To vsakdo vé. Pač pa trdim, da so drugi vsi tako, kakor sem rekel; vsi so nasprotniki napredka...“

„Ni res!“ se je vnovič razleglo po sobi. „Z imeni na dan, takoj, da vidimo in spoznamo mrčnjake!“

Vsi so se zdrznili. Sedaj so pričakovali imen celo brojanico. Saj je vender Brbec mož, ki časopise bere in vé več ko hruške peč!

Govornik je končal, obrisal si pot raz čelo in sline okrog ust ter se vsedel precej samozavestno na stol. Urbanček Štrbunk je bil prvi pri njem, ki mu je iz dna srca čestital k izbornemu govoru in mu voščil, naj ga Bog še dolgo ohrani zdravega in čilega. — Čestital je tako, kakor je bil vajen čestitati znancem in prijateljem za god. — Vrh tega pa je še po tihem vprašal Brbea, ali sme nekaj predlagati. Kakor je bilo videti mu je Brbec pokimal. Urbanček je povzdignil svoj glas:

„Gospoda!“ je zavpil s triumfovalnim glaskom, „meni je prišla dobra misel v glavo glede prvega vprašanja gospoda Brbea: Dosedanjšega župana izpodrinemo prav lahko. Pravi, da je dober kristijan. Pojdimo torej k njemu in mu recimo, če ste res dober kristijan, morate tudi družemu kaj privoščiti. Cemu bi vi bili vedno župan? Pa prepustite letos drugemu to čast!“

Za ta predlog se gospoda ni posebno ogrela. Zato je iz ust Urbančka izletel še drug negoden mladič, vreden tovariš prvega:

„Ce se pa župan obregne, hajdi pa pojdimo k župniku in mu recimo, da župan ni krščanski človek. Župnik nam bo že šel na roko, da dobimo pravičnega in krščanskega moža.“

To se je glasilo vender malo prenaivno. Meteorji so spoznali v svojih možganih, da to ni posebno duhovito. Nekateri so celo vlekli ustnice nav-

skriž. Gospod Brbec pa se je čutil poklicanega, da porabi material Urbančkove izjave za prehodni most do druge točke svojega programa, — seveda v čisto drugem smislu, kakor Urbanček Štrbunk.

„Gospoda, stvar je taka! Jaz mislim, da se ne obračajmo veliko do duhovnikov. Delajmo samostojno, saj nismo več dojenčki v povojih. Res je, da je duhovnik spoštovanja vreden človek, dokler je res duhovnik, dokler se ravna po Kristusovih ukazih in zapovedih cerkve. Toda Kristus je rekel svojim učencem: „Pojdite po vsem svetu in učite vse narode!“ Ukazal je torej učiti ljudi, ne pa s prižnic hujskati jih — (Štef. Mikola: „Jej, jej, kaj že duhovni svet „hujšajo“, — a?“) — ghm... Kristus jim ni rekel, naj pridigujejo o volitvah — (Tu se je nagnil Urhov Peter k Ječmenu in mu pošepetal: „Ti, Jernejec, ali so tudi ob Kristusovem času župane volili?“ Jernejec je skomiznil z rameni) ... ne, ne, Kristus jih ni tega učil; pa tudi cerkev uči: „Nevednemu prav svetovati!“ Oni bi pa še radi držali ljudstvo v nevednosti, da bi je tem lože vodili za nos — —.“

„Laž, to ni res!“ ... gromovit, ogorčen ugovor je zdajci udaril na uho vsem poslušalcem. Celo govorniku je zaprl sapo. Vse se je spogledalo, iščoč z očmi garjevo ovco med čredo. Ni je bilo treba dolgo iskati. Kajti v tistem hipu je vstal visok možak temne brade, pravičnih potez in velikih, duhovitih očij. Ozrl se je krog sebe in izpregovoril:

češ da se mora vsaka oblast spoštovati, pa tudi deželna vlada, saj je postavljena od Boga. To pripovedujejo zdaj ti hinavci po svojih časopisih, da je vsaka oblast od Boga, sicer pa ne poznajo druge nego one, kateri zvesto služijo in katereji bi se moral vsakdo v vseh vprašanih pokoriti. To so seveda mažaroni navajeni, da so pokorni svojim gospodarjem v vsem, če tudi se mnogo tega, kar zapovedujejo, ne zлага niti z verskimi niti z narodnimi zahtevami poštenega človeka. Sicer je pa največja neumnost trditev teh mažaronskih mamelukov, da je svečenstvo puntalo narod. Kdor vé, kaj so oblasti vse počele od sestavljanja volilnih listin pa do zvršetka volitve da se zabrani izvolitev opozicijskega kandidata, ta more lahko presoditi, kakšna predrznost je to, kar oponašajo zdaj opozicijskemu svečenstvu. Saj dobro vemo, da so bili vsi opozicijski duhovni celi čas volitev pod redarstvenim nadzorom ne samo doma, marveč tudi v cerkvi in v njihovi službi. Kdor se je le ganil, bil je poklican precej pred politično oblast, da se opravi, a neki so bili celo zaprti valed denunciacij, ali zopet puščeni na slobodo, ker se jim ni moglo nič nepostavnega dokazati.

Po zahtevah mažaronske družbe ne bi smel duhoven z narodom sploh občevati, ali samo toliko, kolikor njegova duhovna služba zahteva. To načelo pa velja seveda le za duhovne, ki so privrženci opozicije, vsi drugi, ki drže z vlado, smejo pa se baviti tudi s politiko in zastopati narod seveda na svoj način tudi v saboru. Taki duhovni so Mažarom, razume se, le radi njihove politike dragi, sicer jih pa kot duhovne jednako prezirajo, kakor one prve, kajti framasonom so vsi duhovni na potu, a kdo drugi more o svečenstvu pisati tako razžaljive članke, kakoršni so bili pred nedavnim v omenjenih časopisih.

Po našem mnenju so hrvatski duhovni, žalibog da ne vsi, storili svojo dolžnost, ki jo imajo do Boga, pa tudi do svoje zdaj tako zapostavljene domovine. Kdo drugi pozna bolje svoj narod nego duhovnik, ki živi z njim ter deli z njim žalost in veselje. Kdo drugi mu je pri nas dandanes še sploh prijatelj, če ne duhovnik? Ravnanje političnih in drugih oblasti prigodom minulih volitev je dokazalo, kako malo one sploh cenijo kmečki narod, ko od njega oblastno zahtevajo, da mora vse tako storiti, kakor one zahtevajo. Pokazali so mnogi dogodki, posebno pa oni v Bošnjacih, kako narod malo zaupa političnim činovnikom. A čudno ni, da je tako, a bati se je, da bo še gorje. Če tedaj domoljubni duhovniki drže z narodom ter z volitvijo domoljubnih poslancev skušajo svojemu narodu pomoči ter mu preskrbeti boljšo bodočnost, grde jih protivniki njihovi s puntarji, kakor da bi morala današnja vlada trajati večno in da se ne sme nobeden ganiti proti njej prigodom volitev. Oni, ki so tako občutljivi, se boje za svoj položaj; naj gledajo, če ga ne žele zgubiti, da uredijo svoje delovanje

Ali gospod Brbec je še vedno mencial mizni prt, premikal desno nogo, da je njegov sosed Biga skrbno umikal svoje svetle črevljičke, ali z besedo gospod Brbec ni mogel na dan.

„... ghm ... ghm ... Nečem vam praviti imen, ker — ker se ne — spodobi. Greh se pové, grešnik pa ne ... Da pa izveste, kaj se godi po svetu, pogledjte samo v kak časopis. Naš časopis „Slov. naprednjak“ vedno poroča, kako duhovni hujskajo ljudstvo.“

„Duhovniki ljudstvo podučujejo po svoji dolžnosti, ne pa hujskajo. Ako tako piše vaš časopis, potem — laže tudi on.“ Tako je izpregovoril krepko in razločno vneti ugovarjalec.

„Kaj, kaj? Časopes ne laže! Kar je drukano, je vse res!“ je zavpil sedaj Urbanček Štrbunk in skočil po konci, da bi dal svojim piskajočim glasovom več efekta. Za njim se je vzdignil črevljar Strela in njegov razsvetljeni pomočnik Kolomar z vsklikom: „Živio časopes!“ ... In takoj je zabučalo po dvorani krème „pri Bigi“: „Živio „Slov. Ne prejak!“ živio časopes!“ ... Živio gospod Brbec!“

Brbčev nasprotnik pa je užaljen vstal, pomilovalno pogledal po občinstvu in zapustil zborovalec. Bil je to vzoren kmet iz sosednje vasi imenom Matija Gostin.

To je bilo za zbrano gospodo. Sedaj so naličevali čaše, trkali, pili, peti, vpili in kričali, misleč, da so že zmagali, sijajno zmagali! — In zmage se vsakdo veselil, kajpak!

(Dalje sledi.)

tako, da ne bode imel narod povoda, tožiti se nanje. To je pa le tedaj mogoče, da se postavijo pri svojem delovanju glede vere na katoliško stališče, glede narodnosti pa na hrvatsko, potem ne bodo imeli razloga na tako nedostojen način braniti svojih gospodarjev položaja. Dokler se tedaj njihovo delovanje ne spremeni v tem smislu, ima domoljubno svečenstvo vso pravico mešati se v politiko, da celo dolžna je to po svojem poklicu, in sicer iz teh le razlogov, katere naj navedemo po „Obzoru“:

1. Ker je glavni zemlje ban Khuen-Hedervary in vodja tako zvane narodne stranke v državnem zajedniškem zboru govoril, branil in glasoval za civilni zakon in za ostale proticerkvene postavbe, a poslanci, katerim je vodja, molče na to in kimajo z glavo. Kaj ne mora biti vsak kristjan v skrbeh, da bode ban takega prepričanja in mišljenja upotrebil prvo priložnost, da pripravi pot tem in podobnim postavam tudi na Hrvatskem? In „naše svečenstvo“ naj bi podpiralo takega bana? Da volijo poslance njemu privržene in udane, da vrše vsako njegovo voljo?

2. Ker je ban Khuen-Hedervary na svojo roko in svojo odgovornost dal odnesti iz hrvatskega arhiva dragocene hrvatske zgodovinske listine in spomenike, a da jih ni še do dandanes zemlji povrnil, a poslanci, katerim je on vodja, molče na to in kimajo z glavo.

3. Ker je dovolil, da se na Hrvatskem odpirajo mažarske šole ter razun tega dopušča, da se v te šole silijo otroci hrvatskih staršev, pa da tako ti otroci ne slišijo krščanskega nauka v svojem materinskem jeziku, a poslanci, katerim je on vodja, so z njim sporazumni.

4. Ker dopušča, da se na poštah in železnicah s hrvatskimi denarji sezidanih na Hrvatskem nameščajo Mažari, da se ti tuje tukaj šopirijo ter Hrvate objestno žalijo v njih lastnej domovini, a poslanci njegovi privrženci ne smejo mu nič prigovarjati radi tega.

5. Ker je premestil hrvatsko gimnazije z Reke na Sušak ter dopustil, da se na Reki uvajajo mažarske postavbe ter s tem prejudiciral pravu Hrvatski na Reko, a poslanci, katerim je vodja? Molče.

6. Ker kot ban ne podpira, kakor bi se od hrvatskega bana moglo in moralo pričakovati, hrvatske prosvetne in humanitarne zavode, prometne in trgovske koristi. Ker se pod njegovo vlado zatira slobodna hrvatska misel, strogo sodijo hrvatski domoljubi, prav grdo gledajo posebno hrvatski duhovniki. Ker se kot hrvatski velikaš ni še nikdar (kot nalašč) priznal za Hrvata, nikdar domovino svojo nazval Hrvatsko, s svojimi privatnimi pa tudi na račun svoje plače izplačanimi denarji ni podpiral nobene hrvatske težnje, nobenega hrvatskega podjetja, zavoda in društva. Onih par stotin, kar jih je izdal zadnja leta, bolj iz kavalirskih nego domoljubnih obzirov, se vendar ne more smatrati kot podpiranje hrvatskih in domoljubnih potreb. Ni potrebno, da govorimo dalje o protekcijah, sinekurah itd., kar seveda ne služi na korist javni morali, kajti to so malenkosti proti onemu, kar je zgoraj omenjeno.

Od tukaj tedaj dosta spodbude in napotkov, da pač dolžnosti, da hrvatsko svečenstvo kot državljeni in kot duhovni narod odvrtaajo od onih, ki podpirajo takega glavarja, tako vlado, takšen sistem. Oni so prepričani o tem svojem delovanju, da so domoljubi, da so dobri, iskreni in verni pastirji svoje črede, da so človekoljubni prosvetitelji svojega naroda, da so glasniki mira in propovedniki ljubezni, kajti oni se izpostavljajo; ako i ne iz ljubezni naproti mogoteem, ali za to iz ljubezni do vere in naroda hrvatskega obrekovanju, psovanju, preganjanju in temnicam, ker se boje, da ta sistem ne nosi nič dobrega niti Hrvatoma niti sploh kristjanom. Ta bojazen pripelje brez dvoma zanaprej v krog hrvatskega svečenstva razun nekih zgubljenih bratov tudi še vse trezne, razborite in čestite Hrvate. Ta bojazen bode dala združenim bratom, zavedenim Hrvatoma, vztrajnost v delu, pogumnost v borbi, a dragi Bog pa svoj blagoslov in srečen uspeh. Hrvatskemu narodu pa ne bode treba nikdar žaliti, da se je oklenil svojih pravih prijateljev, svojih duhovnikov, ki ga niso zapustili tudi v tej tako hudej in nejednakej borbi za vero in dom vkljub vsem progostvom, katere trpa že zdaj, pa jih čakajo še hujša. Borba bode še huda, ali v znamenju križa je gotova zmaga, s prepovedom verskim pride tudi prepoved narodni.

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. junija.

Državni zbor. Gospodarski odsek je imel včeraj pod predsedstvom vodje in poslanca Povšeta sejo, v kateri se je za pogodbo mej Avstrijo in Italijo glede preskrbovanja polnikov, ki se nahajajo na tujem, izvolil kot poročevalec vitez Vuković. — Podpredsednik vitez Abrahamovič je objavil pismo namenjeno dr. Bärureitherju, kot voditelju nemških liberalnih veleposestnikov v državnem zboru, da mu pozneje, ko se razburjeni duhovi pomire z ozirom na njegovo izjavo glede postopanja predsedstva dokazal, da je predsedstvo zbornice prav postopalo in da izjava liberalnega veleposestva le kaže, da so tudi sicer mirno in trezno misleči možje zapadli v vrtinec strankarstva. — O vzrokih zaključenja državnega zbora piše „N. F. Presse“, da je hotela vlada s tem zbrisati vse poprejšnje in nekaj novega pričeti. Najprej bo vlada skušala najti temelj za sporazumljenje mej Čehi in Nemci. Češkega deželnega zbora ne misli sklicati poprej, dokler se ne doženejo pogoji sporazumljenja. Vlada nima namena, državni zbor razpustiti in nove volitve razpisati, marveč bo sedanje državnozbornske poslance sklicala zgodaj v jeseni na Dunaj, da se volijo delegati in da se dovoli začasno podaljšanje nagodbe za jedno leto. — Tudi ministri vsi ostanejo do jeseni.

Španjska konservativna vlada je zopet v nevarnosti. Liberalni Sagasta, vodja opozicije, posnema avstrijske opozicijskece in tudi štrajka, tako da je onemogočeno vsako uspešno parlamentarno delovanje. Vzrok temu hitremu preobratu je kolopijalna politika vlade, katero opozicijskeci napadajo in s tem ugled vladi spodkopujejo med prebivalstvom. Čuje se, da je stališče Canovasovo zelo omajano in bil bi že odstopil, da mu tega ne brani kraljica-vladarica, katere zaupanje v polni meri uživa ministerski predsednik Canovas. Najbrže, da zopet ruje loža proti konservativcem, da sedaj, ko je upanje, da Španjska srečno konča vojsko na Kubi, odstrani konservativce in ljudstvu liberalce pokaže kot jedine rešitelje države.

Angleška za Irce. Dolg, trdovraten in brezuspešen je boj, katerega že toliko stoletij vodijo Irce za pridobitev pravic na svoji lastni zemlji. S krvjo in solzami uboge irske raje je napojen zeleni otok, že v dokaz, kako kruta sila brezozirno vlada na svetu ne meneč se za pravico, še manj za ljubezen. Narod irski je imel v časov teku iskrenih zagovornikov v lastni domovini, tudi mej Angleži so posamezni državniki spoznali očitne krivice, ki se Irceem gode že toliko stoletij, toda dognati za Irce niso mogli nič posebno ugodnega. Gladstone, ki je zadnji s svojo visoko Homerulo poskušal preosnovati zavožene razmere na Irskem, je zaradi tega s svojo stranko ostal pri volitvah v manjšini in od tedaj je bilo v tem oziru vse tiho, posebno še zato, ker so Ircei razdvojeni in zato nimajo onega vpliva v Londonu, kakor so ga imeli jedini v prejšnjih časih. — Vendar se zdi, da je tudi sedanja vlada spoznala, da vendar treba vsaj najhujše krivice odstraniti na Irskem. Zato je v parlamentu predložila načrt zakona, po katerem se Irceem da nekaj drobtin, važnih v političnem, vzlasti pa v gospodarskem oziru. Dovolj se namreč grofijam in občinam večja samostojnost v upravi in davkoplačevalci se razbremene glede davka za uboge. Dosedaj so posestniki plačevali od tega davka polovico, najemniki polovico. Po tem načrtu pa za posestnike prevzame vlada plačevanje cele polovice, za najemnike pa četrtino, tako da bo vlada na Irskem plačevala tri četrtine ubožnega davka. Sicer ni veliko, to kar ponuja vlada posebe za najemnike ne, vendar je boljši nekaj, nego nič, zato se bodo tudi irski zastopniki konečno zadovoljili morali s temi drobtinami, ker jim večjih polajšav za Irce izposlovati ne bo mogoče.

Cerkveni letopis.

Razglašenje dveh novih svetnikov.

Rim, 28. maja.

(Konec.)

Le počasi se je procesija pomikala po sredi cerkve in ko so sv. očeta prinesli do papeževega prestola, se je sv. oče po kratki molitvi nanj vsedel in začela se je slovesna kanonizacija. Na papeževi strani je stal kardinal Ledahowski, kot asistent duhoven, kardinal Macci kot dijakon in kardinal Steinhuber kot subdiakon; v znožju na desni in

levi pa so sedeli drugi kardinali patrijarhi, nadškofje in škofje vsi z mitrami na glavi.

Med tem je mogočni cerkveni pevski zbor pel Palestrinov motet: „Viri Galilaei“. Na to je kardinal Alojzij Masella, kot prokurator kanonizacije, pred sv. očeta pripeljal konzistorijalnega odvetnika, grofa Capogrossi, kateri je pokleknil in sledečo prošnjo govoril: Sveti oče! Prezvisešeni gospod kardinal Kajetan Alojzij Masella, ki je tukaj pričujoč, srčno (latinsko „instante“) prosi Vašo Svetost, da bi v imenik svetnikov našega Gospoda Jesusa Kristusa sprejeti in vsem vernim kot svetnike razglasiti blagovolili častitljiva blažena Antona Maria Zaccaria in Petra Fourier“. Na to prošnjo je v imenu sv. očeta odgovoril tajnik mns. Aleksander Volpini, da za tako velevažno djanje je potrebno priprošnje prečiste Device, apostelnov Petra in Pavla in vseh svetnikov, zavoljo tega naj se opravijo litanije vseh svetnikov.

Papež je na to pokleknil na klečalnik in dva pevca sta začela peti litanije in vsi drugi so jima pevajoči odgovarjali. Po končanih litanijah zopet pristopi oni kardinal z odvetnikom, kateri ponovi poprejšno prošnjo in k besedi „srčno — instante“ pristavi: „srčneje — instantius“; na to drugo prošnjo odgovori tajnik, da naj sv. Duha na pomoč pokličejo. Vsi zopet pokleknejo in pojejo pesem: „Pridi stvarnik sv. Duh“, katero je papež sam intoniral. Prošnja se je še enkrat ponovila in k besedam: „srčno, srčneje — instante instantius“ je bila pridjana beseda: „najsrčneje — instantissime“. Zdaj je tajnik odgovoril, da je Njih Svetost pričel o božji volji, da častitljiva služabnika božja svetnikom prišteje; papež je potem sede na tronu, kot nezmotljiv učenik svete rimske katoliške cerkve govoril daljšo formulo ter v imenu Boga očeta, Sina in sv. Duha določil, da sta blažena Anton in Peter prišteta med svetnike v nebesih vladajoče. Še enkrat je pokleknil konzistorijalni tajnik pred sv. očeta in izjavil, da kardinal prokurator sprejme izrek kanonizacije in se v njegovem imenu zahvali za sprejeto milost, prosi pa, da bi sv. oče blagovolil postaviti v to posebno apostolsko pismo. Papež je odgovoril: „decernimus — določimo“. Potem je odvetnik poprosil protonotarje, naj o tej kanonizaciji sestavijo posebno pismo ali listino v vedni spomin. Starosta protonotarjev je v imenu vsih odgovoril: „conficiemus — sestavili bomo“ in obrnivši se k spremstvu papeževemu stoječemu okoli prestola reče: „vobis testibus — vi ste pričé“.

Sveti oče je potem zapustil svoj prestol in je zapel zahvalno pesem „Te Deum“, katero so nadaljevali peveci, vrstivši se z ljudstvom, da je na dolgo odmevalo po celi cerkvi. Po končani zahvalni pesmi je kardinaldijakon zapel: „Prosit za nas sv. Anton in Peter, alleluja!“ in po navadnem odgovoru je sveti oče odpel posebno molitev novih svetnikov in naposled je vsem podelil sveti apostolski blagoslov. Ko je papež izgovoril slovesno kanonizacijo, so zapeli zvonovi sv. Petra in z njim so se združili zvonovi vseh mnogoštevilnih rimskih cerkvâ ter so celo uro Rimu in celemu svetu oznanovali veselo vest, da sta dva zvesta ljubljence božja povzdignjena do največje časti, do katere človek sploh dospeti zamore, do časti svetnikov.

Sledila je potem pontifikalna sveta maša, katero je pel kardinal Oreglia, dekan sv. kolegija, pri kateri je sveti oče na tronu azistoval. Sveti oče je sicer sam hotel sveto mašo peti, pa kardinali in osebni zdravnik so mu gledé na njegovo visoko starost toliko prigovarjali in ga prosili, tega ne storiti, da je naposled odjenjal. Pri tej sveti maši je bilo znamenito, da so pri darovanju svetemu očetu ponesli običajne darove za kanonizacijo vsacega svetnika posebej. Ti darovi so: dve veliki, trideset laških funtov težki voščeni sveči in tri manjše, z zlatom in srebrom bogato okrašene; dva hleba kruha, jeden z zlatimi, drugi s srebrnimi krasili; tri dragocene gajbe, v jedni ste bili dve grlici, v drugi dva goloba in v tretji več manjših raznovrstnih ptičkov. Ti darovi so že od nekdanih časov pri kanonizaciji v navadi in imajo svoj poseben višji pomen.

Med darovanjem, katero je precej dolgo trajalo, smo pa imeli priložnost, občudovati zares krasno, vzvišeno nebeško petje, moteta „Cantate Domino“. Bila sta dva kora; 130 pevcev, mešani zbor, je bilo na nenavadnem prostoru v cerkvi pri velikem oltarju, 170 dečkov pa, sopranov in altov, je bilo iz visoke kupole.

To petje bilo je kaj posebnega, zlasti divni deški glasovi so se nam dozdevali, kakor pevajoči angeljski kori, proslavljajoči trojedinega Boga v nebeških višavah.

Akoravno sta bila zbora daleč jeden od drugega, je bilo vendar predavanje tako precizno in v natančni zvezi, da se je bilo kar čuditi. Jednako so nas med povzdigovanjem iznenadile srebrne trombe, katerih milo doneči glasovi so iz kupole svirali svetosti kraja in skrivnosti povzdigovanja primerno Silverijevo pobožno skladbo.

Pe končani sv. maši so svetega Očeta zopet slovesno ponesli v vatikansko palačo; množica ga je kakor pri vходу le z belimi robci pozdravljala, pa ko so ga do vrat prinesli, se ljudstvo ni moglo več premagovati in iz tisočerihi ust se je razlegal gromoviti „evviva“.

Popoldne je bila cerkev vedno natlačeno polna, ker je bil vhod vsakemu prost in je vsak želel videti umetno krasoto cerkvene oprave. — Da se je ljudstvu ustreglo, je bila cerkev do večera ravno tako razsvetljena, kakor pri zjutranji slavnosti. Ko se je mrak naredil, so tudi cerkveno pročelje in velike kolonade, katere trg sv. Petra od dveh strani krožijo, krasno razsvetili. Jednako so bile tudi skoraj vse hiše v vatikanskem obližju razsvetljene in po mestu je bilo mnogo razsvetljenih oken videti.

S tem je bila redka slavnost končana, ne da bi se bila kaka posebna nesreča pripetila. Naj na priprošnje novih svetnikov Bog še kaj let ohrani našega ljubljeneega svetega Očeta, Leona XIII.

P. O. L.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. junija.

(Državni zbor) je zaključen. Gg. državni poslanci se danes in jutri vrnejo v domovino do jeseni, ko se zopet prične državni zbor. Ali bodo še ti poslanci šli na Dunaj, ali bo treba novih volitev, tega sedaj še niti Badeni ne vé. Ako on ostane na krmilu ter skrpâ kak modus vivendi mej Čehi in Nemci, tedaj po našem mnenju ne bo treba novih volitev, ako pa Badeni odstopi in pride Slovanom še bolj nasprotna vlada, tedaj bo najbrže državni zbor razpuščen in mi bomo zopet osrečeni z novimi volitvami.

(Zveza poštarjev.) Dne 29. maja so bili v Ljubljani kot odborniki blagajnice društva neeraričnih poštarjev na Kranjskem, Primorskem in Dalmaciji izvoljeni gg.: Alojzij Schrey, poštar na Jesenicah, načelnikom; Domenik Rendé, poštar v St. Pietro di Brazza podnačelnikom, Ivan Nagu, poštar v Javorniku, tajnikom, Ivan Miani, poštar v Ogleju, blagajnikom in Martin Novak, poštar v Kamniku, knjigovodjem.

(Izlet pevskih zborov „Glasbene Matice“ v Postojino dne 13. junija t. l.) Udeležnikom tega izleta naznanjamo, da bode ob 1/9. uri sv. maša v postojinski župni cerkvi. Pri maši pel bode oddelek moškega zbora. Svečanostno razsvetljena jama odprta bode od 1/11. ure dalje. Kuvert za skupni obed stal bode za osebo le 70 kr. Ker bode udeležba pri tem izletu velika, — prišlo bode med drugim občinstvo iz cele Notranjske — opozarjamo s tem izletnike v njihovem interesu, da se udeležbe skupnega obeda. Zato pa naj se vsakdo nemudoma oglasi ali v prodajalnici trdke I. Lozar, ali pa v „Glasbenem domu“, v slednjem vsaki dan od 6.—7. ure zvečer. Plačati je na enem teh dveh mest za vožnjo po železnici tja in nazaj le 1 gld. 25 kr. in za obed 70 kr.

(Shoda) kranjsko-primorskega gozdarskega društva, ki se vrši 28. in 29. t. m. na Bledu, vdeleži se kot zastopnik poljedelskega ministerstva gozdarski nadsvetnik Anton Rossipal.

(Iz Cola.) Od 23.—31. majnika smo imeli sv. misijon. Domačini so se ga vsaki dan prav pridno vdeleževali, pa tudi naših sosedov iz Budajn, Črnega vrha, Podkrajâ, Sturij itd. je bilo nepričakovano veliko. Naša nova prostorna cerkev bila je vsaki dan polna, v četrtek in nedeljo pa ni bilo prostora za vse, ki so prihiteli od blizo in daleč k sv. misijonu. Naša župnija ima okrog 1000 prebivalcev, a spovedanih je bilo okrog 1400 ljudi. Da je bilo mogoče vsem v nedeljo slušati božjo besedo, bil je sklepni govor na prostem. Ob dveh popoldne je v. č. g. dekan naš blagoslovil misijonski križ in na to peljal procesijo iz cerkve na prostor mej farovžem in staro cerkvijo, kjer je imel biti sklepni govor. To Vam je bila procesija, kakoršne na Colu še ni bilo! Iz

vsake vasi si lahko našel znanca, ki se je uvrstil v predolgo vrsto pobožnih ljudi! Posebno mož je bilo nepregledna vrsta! Ko se vsi postavimo okrog ad hoc pripravljene prižnice (odra), začne govoriti v. P. Doljak z vso navdušenostjo, ki seže do srca in privabi solze tudi možem. Po dokončanej pridigi nam je podelil papežev blagoslov in procesija se je podala nazaj v cerkev. Tu smo postavili misijonski križ na določeni kraj in z blagoslovom završili prelepo slovesnost. — Prijetna dolžnost mi je v svojem kakor tudi v imenu županstva in vseh župljanov se zahvaliti preč. g. misijonarjem P. T. Doljaku in P. J. Vrhovcu za njujin velik trud, preč. g. dekanu, ker nas je počastil pri sklepu, blagoslovil misijonski križ ter vodil procesijo, kakor tudi vsem g. sobratom, ki so radovoljno prihiteli na pomoč. Ljubi Bog naj povrne vsem stotero!

K. T. e. r. župnik.

(Vedovod v Šmarju.) Komisijonalna obravnava za napravo novega vodovoda za vasi Šmarje in Razdrto se vrši 10. junija.

(Redke slovesnost) so obhajali preteklo nedeljo v hiši dobroznane ljubljanske trdke C. J. Hamann. Minulo je namreč že polnih 25 let, kar v splošno zadovoljnost v omenjeni prodajalnici slušbuje gđ. Frančiška Kozamernik. Gospodar in vse njene sotrudnice so jo ob tej priliki odlikovale z nagovori, darovi itd.

(Iz Domžal) 31. maja. Povejmo zopet katero, vsaj čujemo, da „Slovenčevi“ čč. čitatelji radi kaj slišijo od naših slavnih Domžal, kjer se vsak dan na tisoče slavnikov naredi in odpošlje. Tirolski in domači tovarnarji sicer tožijo, da je vsled velike konkurence kupčija od leta do leta slabša, a vendar se še vedno kak krajcarček vjame. Tudi za delavce in delavke so minuli zlati časi, a vendar boljše je nekaj, kakor nič. Ti šembrani poljski judje bi najraje vse slavnike zastonj dobili. Po tri-tudi štirikrat bo prišel v tovarno, predno bo kaj kupil. To vam frčijo po cestah kakor lastovke. Pa pustimo te ljudi v miru in obrnimo se rajše k socialnim demokratom, našim in ljubljanskim, ker ti nas danes bolj zanimivajo. Zadojo soboto dne 29. maja napovedal je gospod Kristan shod v Jermanovi gostilni za zvečer ob 8. uri. Dva dni poprej razpošiljali se vabila po tovarnah in se vozarili po okolici, vendar delali so vse to bolj na tihem. Na prigovarjanje je krčmarica šest ur pred napovedanim shodom brzjavila gospodu Kristanu, da ga treba ni. A tudi tega svet ni dosti vedel, zato se jih je zvečer ob pol osmih res nekaj zbralo na kolodvoru, socialistov in naših. Železnica pridrdra, vsi so oči napeli in gledali, kje bo izstopil gospod Kristan. Gledajo in gledajo, a gospoda Kristana ni bilo in ga ni bilo. No, kaj bo pa zdaj? Socijalisti se spogledujejo, z ramami zmajevajo in sramotno odhajajo, naši pa se jim muzajo. Ura odbije na Goričici osem, gospod komisar in župan vstopita in shod bi se moral pričeti. Zavladala je tihota, navzoči čakajo, kdaj vstopi gospod Kristan, da jih reši velike stiske, ker so še vedno upali, da se pripelje s kolesom. Gospod komisar pogleda na uro ter s počasnim glasom reče: „Ura je pol devetih, ne bomo več čakali.“ Na to nekdo zakriči: „Shod je razpuščen“, a drugi hitro prikladno pripomni: „Shod je izpuščen.“ Splošni smeh! — Mi pa gospodu Kristanu prav odkrito rečemo, da je zanj veliko boljše, da je doma ostal. Doživel bi bil pri nas prav ravno to, kar je doživel v Cirknem. Zato iz najboljšega namena povemo Kristanu, Železnikarju in drugim socialnim demokratom, da naj nas nikar ne nadlegujejo s svojimi lažnjivimi nauki. — Druga novica pri nas je pa ta, da so nas zadnjo nedeljo počastili tisti „nemški peveci“, ki popevajo v kazini in v „Tonhalle“. Pripeljalo se jih je baje blizo štirideset. Pa kakor smo dali gospodu Kristanu dober svet, tako ga damo tudi tem nemškim pevcem, ali pa naj se bolj dostojno vedejo. Najprej povemo, da so jih tukajšnji Tirolci sprejeli pevajoč nemško pesem: „Wacht am Rhein“, ako se ne motimo. Mi nismo tako nestrpní, da bi jim nikakega veselja ne privoščili. Popevajo naj na deželi svoje nemške pesmi v kaki gostilni ali recimo tudi na kakem vrtu, mi jim ne kratimo tega veselja. Tudi jim ne branimo, obiskavati naše Tirolce, a da bi pa pri belem dnevu po cestah in po slovenskih Domžalah prepevali svoje nemške pesmi, zoper to smo pa odločno, kajti to se pravi ljudstvo izzivati. No, pa vsaj občinski pečat nosi tudi jedino le nemški napis: „Gemeinde Domschalle“, potem imamo tudi sulfersajnsko šolo in trdega Nemca na slovenski pletarski šoli, kateremu

pomaga kot tolmač slovensko dekle, ki za silo nemški razume. — Dušica slovenska, kaj hočeš še več?

(Nesreča.) Dne 1. junija ob 6. uri popoldan je neki voznik na Kalcih pri Logatecu, ko je peljal na kolodvor dva skupaj speta voza ugašenega apna, povozil Marijo Čuk, učenko 3. razreda. Neprevidna deklica se splazi za voznikovim hrbtom skrivaj mej prvi in drugi voz; hoteč se vستي na soro zgubi hipoma ravnotežje in pade pod voz, na kojem je bilo okolu 25 stotov apna. Oba kolesa sta ji šla čez srednji del života. Po zdravnikovi sodbi je malo upanja da bi okrevala.

(Izpred porotnega sodišča.) Marija Bezek iz Borovnice 29 let stara, samska delavka je bila zaradi hudodelstva detomora obsojena na pet let hude ječe z mesečnim postom in tamnico vsakega 18. februarja. — Frančiška Znidaršič iz Vel. Lašče, ki je Ivanu Mehletu v Ljubljani vkradla hranilno knjižico za 2000 gld., od katerega je zapravila blizo tisoč gld. preden so jo prijeli. Dobila je zato tri leta ječe z mesečnim postom. — Stari že večkrat kaznovani tat Andrej Anderberg, ki je kradel živino, voz in vprejno vpravo, je bil obsojen na osem let v hudo ječo in potem v prisilno delavnico.

(Izpod Sv. Jošta) se nam poroča, da ondašnje vasi mnogo trpé pred nadležnostjo ciganskih potepuhov. Pretečeni teden gre posestnik Boštar iz Kranja domu v Besnico. Na cesti zagleda svojega psa, ki mu je bil ukraden nekaj časa poprej, ga pokliče po imenu in pes leti vesel za njim. Na to pa plane cigan za njim z bodalom in samokresom. Mož požen konja, a cigan je bil takoj za njim, a ne sam, marveč takoj štirje; jeden mahne z bodalom po možu, ki pa skoči z voza in se tako ogne bodalu, ki ga je samo po hrbtu oprasnilo in ne ranilo. Potem pa cigan strelja, a tudi brezuspešno, kajti ko zagledajo za seboj druge kmete, jo pobrišejo čez Savo v Naklo. K sreči je bil gosp. župan tudi pričujoč, kateri takoj vso stvar sporoči žandarmeriji. Zdaj so jih spravili že pod ključ. Prav bi bilo, da bi se strožje postopalo proti tej gadjej zalegi, ki je ljudstvu v veliko nadlogo. Povem naj tudi, da to ni prvi slučaj, kajti tatovi-cigani so po Besnici že mnogo učinili.

(Zdravje v Ljubljani) od 23. do 29. maja. Novorojenih 29, mrtvorojen 1, vmrlih 21; med njimi za vratico (davico) 1, jetiko 1, vnetjem sopilnih organov 1, vsled mrtvouda 1, samomora 1, za različnimi boleznimi 16; med njimi 6 tujcev in 12 iz zavodov. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za škrlatnico 1, oslovskim (dušljivim) kašljem 1, vratico 4, varicella.

(Umrli) je dne 2. junija č. g. Peter Vozu, župnik v St. Janžu pri Spodnjem Dravbergu v 79. letu, in od l. 1866 župnik v St. Janžu.

(Železnični vlaki.) Dne 5. junija 1897 vozi posebni osobni vlak ob 3. uri 7 minutah popoldan iz Ljubljane na Dunaj. — Dne 7. junija 1897 vozi posebni brzovlak iz Trsta na Dunaj, prihod v Ljubljano ob 11. uri 40 minutah, odhod ob 11. uri 45 minutah po noči.

(Vojvoda Ferdinand Alenonski.) kateremu se je soproga, sestra naše cesarice, ponesrečila pri zadnjem groznem požaru v Parizu, živi od tedaj popolno sam za se in pariški listi poročajo, da se najbrže poda v samostan k oo. frančiščanom.

(Moderna kultura.) Tudi v Parizu, kakor na Dunaju in v Ljubljani, se je odkril salon Tuschl in Eiseltov salon. Za tisoč do deset tisoč frankov so prodajali stariši mladoletne otroke neki madami Mézenille, ki jih je prodajala kot blago za obširno trgovino. Sramota takim starišem in sramota državam, ki ne ukrenejo nič odločnega zoper tako brezvestno počenje!

(Atenski meščan grškemu kralju.) Dnevnik „Acropolis“, najbolj razširjen časnik atenski, je prinesel sledeče odprto pismo, namenjeno kralju Juriju: „Veličanstvo! Če želite zmagovalje grške vojske, za kar so poroki Smolenski, Terpiti, Limbriti in Konstantinidi in vsi naši junaški vojaki, če se sploh za to zanimате, slecite meščansko obleko, oblecite se po vojaški in pojdite na bojno polje! Če pa vas vežejo druge težnje in dolžnosti, pustite vse, sklenite mir, in zbršite Grško z zemeljskega površja!“

Loukas Bello.

Društva.

(Mestna hranilnica v Radovljici.) V mesecu maju 1897 je 166 strank vložilo 47.008 gld. 47 kr., 67 strank vzdignilo 12.632 gld. 21 $\frac{1}{2}$ kr., 31 strankam se je izplačalo posojil v

znesku 25 045 gld., stanje vlog 248.127 gld., denarni promet 135.894 gld. 22 $\frac{1}{2}$ kr.

(Ormoška posojilnica.) Kncem maja je imela tukajšnja posojilnica prejemkov 59.183 gl. 50 kr., izdatkov pa 58.010 gl. 70 kr., toraj prometa 117.194 gl. 20 kr. in gotovine 1172 gl. 80 kr. Novih vlog je letos bilo 20.634 gl. 74 kr., izplačanih pa 30.390 gl.; dana posojila znašajo letos 19.279 gld. 12 kr. vrneva pa 25.233 gl. 93 kr.

Telegrami.

Dunaj, 3. junija. Danes je cesar vsprejel podpredsednika drž. zbornice Abrahamovicza in Kramarja. Obžaloval je, da zbornica ni pričela resnega dela na gospodarskem in socialnem polju. Potem je vsprejel načelnike klubov desnice Javorskega, Palffyja, Kaizla, Dipaulija, Šusteršiča, Lupula vsacega posebej. Izrazil je svoje veselje, da katoliški Nemci vstrajajo v večini. Parlamentarna komisija desnice proglasila se je permanentno solidarno za vsak slučaj. Sinoči skupen dine desnice. — Vdeležilo se ga je 150 poslancev. — Govorniki naglašali vsi bratsko zvezo, ljubezen, solidarnost v boju za pravico nasproti nemškoliberal. šovinizmu.

Dunaj, 3. junija. Po zaključenju državnega zbora zbralo se je nad 140 članov desnice na prijateljski večer. Predsedoval je družbi vitez Javorski, kateremu ob straneh sta bila podpredsednika državne zbornice. Govorili so poslanci Javorski, Palffy, Dipauli, Abrahamowicz, Kramar, Herold, dr. Šusteršič in grof Dzieduszycki. Vsi govorniki so povdarjali važnost sedanjega trenutka, potrebo složnega postopanja ter se spodbujali, da vstrajajo pri začetem delu. Odločno so obsojali nemško-liberalno stranko, ki se bahato imenuje jedina državo ohranjujoča stranka, a se je sedaj izgubila v najpodlejših vsakdanjostih. — Desnica je složna in pripravljena odstraniti vse, kar ji ovira pričetni blagodejno ljudskim potrebam primerno parlamentarno delovanje.

Dunaj, 3. junija. Neodvisni poljski listi pišejo, da se je vlada s tem, da je zaključila državnozbornsko zasedanje, vdala opoziciji, vkljub temu, da sta predsedstvo zbornice in večina vztrajala pri izredno težavnem delu. Vlada je sedaj zopet spremenila svojo pot. Polovičarstvo je značilna lastnost sedanje Badenijeve vlade.

Dunaj, 3. junija. Nemške liberalne stranke državnozbornski zastopniki so po zaključenju državnega zbora izdali oklic na svoje volilce, v katerem napadajo Badenija, ki jim je očital, da je njih parlamentarno postopanje državnim koristim škodljivo in ustavi nasprotujoče. Pravijo, da krivda ne zadene obstrukcionistov, marveč one, ki so to zakrivali s svojim nezakonitim postopanjem. Opravičujejo se, da niso oni krivi, ako se drž. zbor ni mogel pečati s praktičnimi zadevami, kajti šteli so si v dolžnost, braniti napadene pravice nemškega naroda. V tem oklicu napovedujejo še hude čase za nemški liberalizem v Avstriji, pa se nadejajo, da se poslancem v soglasju z ljudstvom posreči premagati vse težave.

Dunaj, 3. junija. Uslužbenci dunajskega tramwaya so napovedali vodstvu štrajk, katerega prično binkoštno nedeljo. Nadejati se je, da vodstvo ustreže vsaj nekaterim zahte-

vam služabnikov, da se tako izogne neljubim oviram prometa o binkoštnih praznikih.

Trst, 3. junija. Tukaj so službiki pri tramwayu napovedali štrajk za binkošti.

Madrid, 3. junija. Zaradi nasprotij, ki so navstala v zbornici proti vladi, je izjavil ministerski predsednik Canovas, da izroči kraljici-vladarici ostavko kabineta.

Madrid, 3. junija. Kraljica je podpisala dekret, s katerim se zaključuje zasedanje zbornice.

Carigrad, 3. junija. Danes je bila prva seja glede pogajanj o miru, katere so se vdeležili turški minister zunanjih stvari in zastopniki evropskih velevlastij. Opravičena je nada, da se kmalu posreči napraviti sklep miru.

Atene, 3. junija. Listi vedno oistreje napadajo uporno stranko, ki je vlado silila v boj, a sedaj po nesrečno končani vojski dela vladi ovire, da bi sklenila časten mir.

Umrli so:

V bolnišnici:

30. maja. Jožef Steiner, prisiljenec, 29 let, tubercul. pulm.

31. maja. Matija Sterlekar, delavec, 75 let, emphysema pulm.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
2	9. zvečer	734.6	19.9	sl. sever	jasno	
3	7. zjutraj	735.4	16.3	sl. jvzh.	jasno	0.0
	2. popol.	734.0	25.6	sr. vjvz.	del. oblak.	

Srednja večerajšnja temperatura 20.8°, za 4.6° nad normalom.

389 1-1

Klementina Pauser obvešča v svojem imenu in onem vseh sorodnikov vse prijatelje in znance, da je njen iskreno ljubljeni soprog, gospod

Janez Pauser

o. kr. poštar in posestnik v Ribnici

preminul danes zvečer ob 8. uri po dolgi in mučni bolezni, previden s svetotajstvi za umirajoče.

Pogreb dragega pokojnika bode v petek dne 4. junija ob 4. uri popoldne.

Sv. maše zadušnice brale se bodejo v župnijski cerkvi v Ribnici.

Blagega rajnega priporočam v prijazen spomin in molitev.

V Ribnici, dne 2. junija 1897.

(Mesto vsacega posebnega obvestila.)

Izgubljen je bil

v soboto 29. maja t. l. na oesti iz Postojne do Prestranka pomladni del

Brevirja,

izdaje Mehlinia H. Dessain 1883 v malem formatu. Ako komu pride v roke, je prošén, ga poslati proti primerni odškodnini farnemu uradu v Slavnici.

386 1-1

Največjo izbero

slovenskih in nemških

molitvenikov

v najraznovrstnejših vezéh po najnižji ceni ima

J. Giontini

knjigo- in trgovina s papirjem v Ljubljani, Mestni trg št. 17.

381 3-2

Stanarinske knjižice

za stranke z uradno potrjenimi določbami hišnega reda v slovenskem in nemškem jeziku, z razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade, dobé se komad po 15 kr., 10 komadov vkup 1 gld. v

Katol. Tiskarni v Ljubljani.

Ljudska posojilnica,
registr. zadruga z neomejeno zavezo,
v Ljubljani, Gradišče št. 1.

391 1-1

Bilanca dné 31. maja 1897.

(12mesečni obstanek.)

Posojila	gld. 346.924-92	Udov 299 z vplačanimi de-leži	gld. 2.498-—
Naloženo pri hranilnicah, bankah, poštni hranilnici in gotovine	gld. 92.147-89	Hranilnih vlog	402.816-67
		Reeskompt pri banki	28.500-—

Posojilnicam posojila gld. 136.270-22.

Prometa v 5 mesecih, od 1. januarja do 31. maja 1897, je gld. 1.062.658-38.

